KALBİM DİNAMİT KUYUSU

AHMED ARİF anlattı
REFİK DURBAŞ yazdı

Şiirlerim ya poliste ya kızlarda

— 2 —

AHMED ARİF — Urfa'da ortaokul olduğu için Urfa'ya gittik. Çünkü Siverek'te ortaokul yoktu. Urfa'da bizi azınlık, hatta gâvur gibi karşıladılar. Orada benim 20-25 yaşında abilerim oldu. Hepsiyle sınıf arkadaşıydık. Okullar şimdiki gibi değildi. Cumhuriyetin ilk yılları. Yedi yaşında gelen de var okula, on beş yaşında gelen de...

Neden mi anlatıyorum bunları? Bu karmaşada biz o büyüklerin kavgalarına karışırdık. Dinlemezdik. Orada bıçak da işlerdi, muşta da çalışırdı.

— Peki şiir ne zaman başladı? Ortaokulda şiir var mı?

AHMED ARİF — Ortaokulda şiir oldu. Benim bir arkadaşım, bir abim vardı. Bütün ömrümce sanıyorum en sevdiğim biri oldu. Bekir Abi, **Bekir Bucak.** Şiirden önce bunu anlatmak istiyorum.

Ünlü **Faik Bucak** var. Avukattı, öldürdüler. Bekir Abi, Bucak ailesinde Faik Abi'den sonra geliyor. Ben Bekir Abi'nin arkadaşıyım.

Mesela bir **Hasan Basri** var. Gangster. Bütün esnafı haraca kesmiş, vergiye bağlamış, hatta efsanesi var. Bir gün alaydan makineli tüfek almış, Urfa kalesine gitmiş. Hz. İbrahim'in ateşe atıldığı yere makineliyi kurmuş. Öyle bir efsane anlatırlardı.

Bekir Bucak, gözümün önünde Hasan Basri'yi kaldırdı, palaskasından yakaladı, karpuz gibi yere vurdu. Hasan Basri, mavi keten bir kumaştan entari giyerdi. Şimdi blucin diyorlar ya, onun gibi. Bu kumaş ünlüdür Urfa'da. Kendirciler o entariyi giyer, mavi, çivit rengi bir entaridir o. Beline palaska bağlarlar.

Hasan Basri de bayağı babayiğit bir adamdı. Bekir Bucak onu karpuz gibi yere vurunca, bu olay yarım saat içinde bütün Urfa'da duyuldu. Ondan sonra biz öyle çarşılardan geçerken kimse bize yan bakamazdı.

Bir de şu var: Benim ablam Urfa'ya gelin gittiği için onlar da çok ünlü bir aileydi, hâlâ da öyledir. Demirkollar derler. Ondan dolayı çekinirlerdi. Bana sataşmazlardı.

— Şiirden söz edecektik...

AHMED ARİF — Evet, ortaokuldayken şiir başladı. İstanbul'da çıkan **"Yeni Mecmua"**'ya gönderdim. Yayımlanıp yayımlanmadığını bilemiyorum.

Ama oradan bir cevap geldi. Onu hatırlıyorum.

— Ne diyordu cevapta?

AHMED ARİF — Beni övüyor, çok kabiliyetli olduğumu söylüyordu. Yazmama devam etmemi belirtiyordu.

— Şiirle nasıl buluşmuştun?

AHMED ARİF — Bizim için o zaman en büyük şair Faruk Nafiz'di. Ama ortaokuldayken ben Nâzım Hikmet'i okuyordum. Nâzım Hikmet'in ne olduğunu bilmiyordum, ama okuyordum.

— Nasıl oluyordu bu?

AHMED ARİF — Her halkevinin bir kitaplığı vardı. Yaz kış bu kitaplığa girmek serbestti. Hele yazın çok iyiydi. Gölge. Türkiye'de çıkan bütün dergiler gelirdi oraya. Ayrıca her ildeki halkevi bir dergi çıkarırdı. Mesela İzmir Halkevi'nin çıkardığı **"Fikirler"** dergisi. Bugün bile o kalitede bir edebiyat dergisi bulmak biraz zor. İşte, Isparta Halkevi **"Ün"** diye bir dergi çıkarıyordu, Afyon Halkevi **"Taşpınar"**, Diyarbakır Halkevi **"Karacadağ."**

Buna benzer birçok dergi var. Bunları hep okuyoruz. Nâzım Hikmet'in **"835 Satır"**'ını, **"Gece Gelen Telgraf"**'ını, **"Taranta Babu'ya Mektuplar"**'ını ben ortaokuldayken okudum. Ayrıca yine o yıllarda **Andre Gide**'i biliyorum. Goriot Baba'yı, okumuştum. Şimdi sorabilirsin, anlıyor muydun diye... Elbette bugünkü bilinçle, bugünkü birikimle ölçülemez. Ama olsun, bu da bir eğilimi gösteriyor. Benim gidip Andre Gide'i bulmam, benim için çok olumlu bir tesadüf olmuştur.

— Şiirler tabii hep hece vezniyle...

AHMED ARİF — Tabii yazdıklarım hep hece vezniyleydi. O şiirleri şimdi iyi hatırlamıyorum. Dediğim gibi, Faruk Nafiz'i çok seviyorduk. Çünkü bir Türkçe öğretmenimiz vardı, Yusuf Bey, o çok şairane okuyordu Faruk Nafiz'in şiirlerini. Sınıfta beni kaldırır şiirler okuturdu. **'Çoban Çeşmesi'**'ni bana ezberletmişti. Gerektiğinde ben okurdum. Gerçekten severek, duygulanarak okurdum.

— Ve lise yıllarına geldik...

AHMED ARİF — Liseye ben Afyon'da başladım. Yatılı olarak okudum. Diyarbakır'da da bir lise var, ama babam oraya vermedi. Çünkü bütün arkadaşlarım, sevdiğim arkadaşlarım, çocukluk arkadaşlarım, hepsinin tuzu kuruydu. Varlıklı aile çocuklarıydılar. Okumak umurlarında değildi. Delikanlılık çağı işte, orada çapkınlıkla, kabadayılıkla vakit geçiriyorlardı.

Babam **"Bu çocuk Diyarbakır'da okumaz"** derdi. Hatta onun bir deyişi vardı: **"Bu, burda ya kaçakçı olur ya ganster. Bunu öldürürler. Oğlum bu okulda okumaz. Çünkü arkadaşlarına uymak zorunda."**

Bir Mustafa vardı benim çocukluk arkadaşım. Polislerin elinden Arabı kurtardığımız Mustafa. Mustafa sınıfa girdiğinde Diyarbakır Lisesi'nde gömleğini kaldırıyor. Üç bomba sağında, üç bomba solunda. Lider yani. Anla nasıl bir lise. O bakımdan babam belki haklı. Mustafa ile duygu yakınlığımız çok birbirimize. Onun babası beni yasak ediyor, benim babam onu, konuşmayalım diye. Biz ise birbirimizden imkânsız ayrılmıyoruz. Çok bağlıyız.

Bu nedenle bana en uygun lise diye Afyon'u buldular. Bir de şu var: Abim o sırada Isparta Ortaokulu'nda öğretmen. Yakın olursa belki benimle ilgilenir. Abimin ayrıca Afyon Lisesi'nde arkadaşları var.

Şunu da belirteyim: Bütün okul hayatımda tanıdığım en yetenekli, en yiğit, en mert, en bilgili adamlar bu lisedeydi.

Bir Cemal Hoca vardı, Cemal Tanaç. Matematik dersine gelirdi. Onun hanımı vardı, Mevhibe Hanım. Bütün sınıf âşıktık ona. Dünya güzeliydi. Taparcasına seviyorduk. Dokuz alırsak onurumuz kırılırdı. O kadar çok çalışırdık. Cemal Hoca hepimizi teknik üniversiteye gidecekmişiz gibi çalıştırırdı.

— Edebiyat hocanız?

AHMED ARİF — Edebiyat hocamız Gündüz Akıncı idi. Gündüz Akıncı büyük bir şanstı bizim için. Akıncı, ders kitabından çok roman okuturdu bize. Lisede ben Andre Malraux'yu, Max Beer'i, Dostoyevski'yi, Tolstoy'u, Gustave Flaubert'i özellikle de Emile Zola'yı okudum hep. Gündüz Hoca bir karar aldırmıştı öğretmenler kurulunda. Her çocuk gece mütalaalarında roman okuyabilir diye. Nöbetçi hocalar karışmazlardı. Ama roman okuyan mutlaka bir özet çıkarırdı. Onu da izlerdi Gündüz Hoca yani.

Bir anımı anlatayım: Çocuğun biri, şimdi avukat, Kel Sabri diye biri, Cahit Uçuk'un bir kitabını, **"Dikenli Tel"**'i okuyor. Bunu gören Gündüz Hoca çocuğu bir dövdü, bir dövdü niye bu kitabı okuyorsun diye...

Oysa Gündüz Hoca çok efendi bir adam. Bebek gibi. Hep şaştık, bu hoca nasıl adam döver. Asabı bozulmuş. Yani **"Ne demek oluyor, benim öğrencim nasıl oluyor Cahit Uçuk'u okuyor"** diye sinirlenmiş. Bunu kendisine bir hakaret sayıyor.

Diyeceğim liseye bir Faruk Nafiz hayranı olarak geldik, bir edebiyat hazinesine düştük.

Yine o sıralar bir **Cahit Erencan** vardı. Yani şimdiki **Cahit Külebi.** Gündüz Hoca'nın arkadaşı o da. Çok güzel şiirleri vardı. Onun ben **"Pembe Mantolu Kıza"** şiirini okurken sarhoş olurdum. Kendimden geçerdim. Bütün okul dinlerdi beni. Şöyle başlardı şiir, şimdi de aklımda:

> **"Avareyim yeşil bir denizaltı**
> **şehrinde**
> **Ve sabahlara kadar şarkı**
> **söylüyorum."**

Bu şiirler çok yeni şiirler. Yine Muhip Dıranas ve özellikle **Behçet Hoca. Behçet Necati.** O zaman **Behçet Gönül**'dü, sonra Necatigil oldu.

Şarap içmeden de insanı sarhoş eden şiirler onlar.

İşte o yıllar... Yıl 1943 olmalı. Taş çatlasa 16-17 yaşındayım. Durmadan şiir yazıyordum.

Defterler dolusu şiirim vardı. Gecede 8-10 sayfa yazardım. Elbet kaliteli olanı vardı, olmayanı. Her biri bir kızda kaldı. Bir çoğu da poliste... Geri alamadım, vermiyorlar...

— Polis vermese de kızlar da mı?

AHMED ARİF — Kızlar da... Vermiyorlar. Ben isterim. Çocukluğumun bir fotoğrafı, beynimin bir fotoğrafıdır onlar. Yüreğimin fotoğrafı...

— Hiç yayımlandı mı bunlar?

AHMED ARİF — Bir kısmı çıktı. Ben böyle şeyden hoşlanmam, ama sonra öğrendim.

Bir dergi, "Seçme Şiirler Demeti" diye kuşe kâğıda basılıyor, renkli desenler, kırlangıçlar, serçeler, sarmaşıklar filan. Bir sayfanın sol başında Neyzen Tevfik, sağ başında Ahmed Arif. Ben Neyzen Tevfik'in torunu yaşındayım o zaman. Torunundan bile küçüğüm.

Bir de on lira para geliyor. Telif hakkı. Ben parayı alamazdım. Çünkü öğrenciyim ve Ahmed Arif kimliğim yok. Parayı hocalarımdan ya muavin Nazif Hoca alırdı, mutemet getirir verirdi ya da Haluk Nurbaki'nin babası Edip Ali Bey vardı Fransızca hocamız, o alırdı.

Düşün, babam harçlık olarak ayda beş lira gönderirdi. On lira bunun için büyük paraydı. Ama paradan öte Afyon'da gerçekten büyük şairler vardı. Bütün şiirleri okurduk. Dergileri okurduk. Böylece kendi kendimize bir ölçüye varırdık.

Bizim sınıfta bir Faruk Menderesli vardı. Bugünkü profesyoneller kadar güzel şiirler yazardı. Sonra şiiri bıraktı, öğretmen oldu. Dinarlıydı. Hayran olunacak bir güzelliği vardı şiirlerinin. Asıl adı Faruk Ural'dı. Dergilerde şiirleri çıkıyordu. Sonra Kenan Harun vardı. O bizim abimizdi. Bizden daha eski bir öğrenciydi. Afyon'dan ayrıldı, Hayriye'den mezun oldu. Özel liseden yani...

Ben işte o yıllarda bu tarz şiirler yazdım. Biraz Nâzım Hikmet, biraz Ahmet Hamdi Tanpınar, biraz Ahmet Muhip, biraz Cahit Külebi, biraz Behçet Necatigil, bunlarla beslene beslene, bunları sindire sindire, hep böyle yalpalaya yalpalaya, ama hiçbir zaman iyinin altında, yani ortaya yakın yazmayarak, kaliteli şiirler yazdım. Sonra 1947-48 yıllarında kendimi bir sorguya çektim. Bir muhasebe yaptım. Kendime sordum. Nasıl olacak bu diye...

— Lise bitmişti yani...

AHMED ARİF — Evet, lise bitti. Oturup düşündüm. Böyle gidecekse ne olur? Sen ne olursun? Muhip'ten daha büyük bir şair mi olursun? Cahit Külebi'den daha mı büyük olacaksın? Ben böyle kendi kendimle sorguda iken oturup **'Otuzüç Kurşun'** u yazdım.

SÜRECEK

...1947-48 yıllarında kendimi sorguya çektim 'sen ne olursun' diye. Tam o sırada oturup 'Otuzüç Kurşun'u yazdım. (Fotoğraf: Ece Acarlar)

Yıl 1943. Durmadan yazıyordum. Defterler dolusu şiirim vardı. Gecede 8-10 sayfa yazardım. Her biri bir kızda kaldı.

Bizim için o zaman en büyük şair Faruk Nafiz'di. Ama ortaokuldayken ben Nâzım Hikmet'i okuyordum. Nâzım'ı bilmiyordum, ama okuyordum.

1947 yılında, Ankara'da yazdığı ve kitabında bulunmayan, kendi deyişiyle 'acemilik' şiirlerinden biri...

Bir akşam üstüdür şarabî
Bahçeler ve dağlar üzre
hükümran
Tam dünyayı dolaşmak
saatindesin
Ay ışığı su içer birazdan

Kızarmış kalçalarını çanlar
Alabildiğine vurur manşetlerde
Kilometre kilometre yalan
Sallanır durur

Sen çocuk tulumunda
Matbaa mürekkebi
Rüsva olmuş ellerinin emeği
Alıp götürmüşler dost dediğini
Almış rüzgârlar içini

Ümide benzer
Sevdaya
Son bir namludur
Kör ve pusuda
Ense kökünde zulüm
Ve sermiş cânım sofrasını
Burnun dibine
Hürriyet

Seviyorsun mümkün
Aranızda kurşun
Yasak bölge var
Sen genç
Sevdan ölünecek kadar güzel
Kanunu yapanlar ihtiyar

Ahmed Arif
1947-Ankara

CUMHURİYET KİTAP KULÜBÜ

KALBİM DİNAMİT KUYUSU

AHMED ARİF anlattı
REFİK DURBAŞ yazdı

Kirvem, hallarımı aynı böyle yaz

Rivayet sanılır belki / Gül memeler değil / Domdom kurşunu / Paramparça ağzımdaki...

Otuzüç Kurşun İçlerinde genci var, yaşlısı var. Öldürmüşler, kurşuna dizmişler. Birisi ölmemiş. Sürüne sürüne İran'a gitmiş. Orada tedavi görmüş. Yıllar sonra mektup yazmış. Olay da böylece su yüzüne çıkmış.

'Oku' dediler İşte bu 'Otuzüç Kurşun' şiiri yüzünden geldiler götürdüler beni. Gece sabaha kadar dövdüler. 'Oku' dediler. Okumadım. Yıl 1950-51.

Şiir bekler Ben şiirleri çok bekletirim. Mesela şimdi 20 yıldır hiç dokunmadığım şiir var. Öyle kalsın. Damıtılsın.

Ben 'Otuzüç Kurşun'u bir ağıt olarak aldım. Yüreğim doldu. (Fotoğraf: Ece Acarlar)

TUTUKLU

Birden
Kurşun yemiş gibi susar
Gözbebeklerime karşı
Susar da
Açılıp yol verir şehir
Sade radyolarda bir gamlı hava
"Elaziz uzun çarşı"

Firarda gözüm yok
Namussuzum yok
Yok pişmanlık bir halim
Yaslanıp
Bir cıgara yakmak isterim
Dumanı cevahir değer

Mağlup mu desem mahçup mu
Ama ikisi de değil
Ben garip sen güzel
Dünya umutlu
Öyle bir tuhafım bu akşamüstü
Sevgilim
Canavar götürür gibi
İki yanım
İki süngü
Ahmed Arif
1951-Ankara Cezaevi

—3—

AHMED ARİF — Nasıl yazdım **"Otuzüç Kurşun"**'u? Olay 1942-43'te olmuş. Basına 1946'dan sonra yansıyor. Bir de fısıltı var. İlginç bir durumu da var bunun.

Olayı parlamentoya getiren bizim süt dayımız **Mustafa Ekinci**. Diyarbakır milletvekili. Mustafa Ekinci, delikanlı iken sürgüne gitmiş. 1925 mi, 1927 mi ne? Benim doğumum sırası yani. Şeyh Sait isyanından sonra. İşte milletvekili seçilip geliyor. 45-50 yaşlarında dönmüş Diyarbakır'a. Parlamentoya olayı getirip önerge veren o. Demokrat Parti Doğu'da bununla seçimi kazandı. Yani jandarma dayağı, cinayetler... Bir de sigara paketi gösterip **"Bunu beş kuruşa içireceğiz"** diyorlardı. Yenice sigarası. İktidara gelir gelmez 50 kuruş zam yaptılar ya, o ayrı mesele...

"Otuzüç Kurşun"'u yazdım, ama bir hamlık olduğunu biliyorum. Benim için çok yeni bir tarz. Fakat çok seviyorum. O arada başka şiirlerim de var. Şimdi söyleyeyim: **"Hani Kurşun Sıksan Geçmez Geceden"**. Onu yazmışım, ama yayımlanmış değil daha. Buna benzer bir-iki şiirim daha var.

— Onları neden yayımlamadın?

— Ben şiirleri çok bekletirim. Mesela şimdi 20 yıldır hiç dokunamadığım şiir var. Öyle kalsın. Damıtılsın. Bir yere takılmışımdır. Oraya layık, oraya yakışan bir bölüm oluncaya kadar beklesin. Çünkü başı sonu iyi, arada bir yer sıradan, esnaf işi olmasın. Ben buna çok saygı duyarım.

— Bir de sen anlatsan bu hikâyeyi?

AHMED ARİF — Şimdi konu şu: Bu adamları, 45-50 kişi toplamışlar. Baki Vandemir var, yanılmıyorsam o zaman korgeneral. O diyor ki **"Bunları mahkemeye verelim, biz niye elimizi ateşe sokuyoruz. Mahkeme var, ne yaparsa yapsın."** Veriyorlar mahkemeye. Savcılık ayıklıyor bunları. İçlerinde ufak tefek suçları olanlar var. Hani o zaman yol vergisi var ya, adam altı lirayı verememiş. Altı lirayı vermezsen ya yolda çalıştırıyorlar ya da hapis yatıyorsun. Ufak tefek hırsızlık olayları var. Böyle adi suçlular ayıklanıyor, 33 kişi kalıyor. Ama bu 33 kişinin hiçbir ilişiği yok mahkemeyle, karakolla, jandarmayla. Sanık bile değil hiçbiri. Bunları bırakıyorlar. Keşke bırakmayaydılar. Onlar da tutuklu kalaydı. Hiç olmazsa ölmezdiler, öldürülmezdiler. Ötekiler yattılar, çıktılar. Cezalarını çektiler.

Bunları salıverince içlerinde bir de kız çocuğu var. Mehmedi Musto'nun dedikleri bir adamın kızı. Mehmedi Musto Türk, İran ve Sovyet pasaportu taşıyor. Ve Türk istihbaratının adamı. Yani görevli bir adam. Aynı zamanda bir aşiret reisi. Olay da onun bir mektubuyla çıkıyor ortaya.

Adam Türkiye'de değil. Bir mektup yazıyor **"Benim malım mülküm var Türkiye'de, bu yağma ediliyor, kaymakam sahip çıkmıyor"** diyor. Adamın bu tür şikâyetleri var.

Fakat kimse bunları dikkate almıyor. Tersine adama hakaret ediyorlar, çok ağır mektuplar yazıyorlar. **"Kızına böyle yaparız senin, karına şöyle yaparız"** diyorlar.

Bunları zabıtlardan okudum ben. Tahkikat komisyonu tutanaklarından yani.

Olay böyle gelişiyor işte. Ve bir talan gelip geçiyor Özalp'tan. Yağma gibi bir şey oluyor. İyi, ama bunların hiçbiri yakalanmıyor. Sağdan soldan biçare adamlar, kişisel düşmanlıklar, başka bir şey olamaz ki, orada bir avcı var, kör bir adam. Bu çok önemli. Asıl şebekenin, iftiranın başı bu adam. Arzuhalcilik yapan biri daha var. Şubede çalışıyor. İşte bunların karaçalmasıyla olay böylece gelişiyor.

— Ya baskılar...

AHMED ARİF — Şimdi bana söylenen şudur: Sen niye yazdın bunu? Bir konu yasağı mı var kardeşim? Ben yazmasam kim yazacak?

Şunu da söyleyeyim: "Otuzüç Kurşun"'u bir ağıt olarak yazdım. Bugün de öyle düşünüyorum. Klasik ağıt. Bizim Türkçemizde sözlü ağıtlar ya, Şivan. Öyle kaleme aldım. Yayımlayacağım filan hiçbir zaman aklıma gelmedi.

Çok yakınlarım, arkadaşlarım **"Niye yazdın bunu"** dediler, **"Bunu yazacağına Mustafa Suphi'yi yaz."** Ben Mustafa Suphi hakkında birşey bilmiyorum ki... Ayrıca Mustafa Suphi çok eskide kalmış. O kadar beni duygulandırmıyor. Bu ise gözümün önünde canlı bir olay. Dedim ki: **"Şu Bahçelievler'de manyağın biri otuz tane tavuğu çalsa, kesse, sokağa atsa, ertesi gün Ulus Gazetesi olayı dört sütun üzerinden verir. Tavuk değil bu yahu, 33 tane senin vatandaşın. Hiçbir suçu yok. Tertemiz. Belki hepimizden daha suçsuz. Kimsesizlikten başka suçu yok. Kimsesiz adamlar, o kadar."**

İçlerinde genci var, yaşlısı var. Öldürmüşler, kurşuna dizmişler. Birisi ölmemiş. Bunu da çok sonradan öğrendim. Sürüne sürüne İran'a gitmiş. Orada tedavi görmüş. Yıllar sonra mektup yazmış. Olay da böylece su yüzüne çıkmış. Bir kardeşi var o yaralı adamın ya da amcasının oğlu. Dişli bir adam, hukukçu. Devamlı telgraf çekmiş İsmet Paşa'ya, yani sıcak tutmuş konuyu. Bu da Demokrat Parti'nin arayıp da bulamadığı bir şey. DP bunu bir siyasi sömürü haline getirdi.

Demek ki halkı yaralayan bir olay bu. Dediğim gibi ben bunu bir ağıt olarak ele aldım. Yüreğim doldu. Gerçekten bir köylü kadın, mesela onlardan birinin annesi ya da o öldürülenlerden birinin kardeşi neyi duyuyorsa ben de aynı şeyleri duydum.

Elbet benim biraz farklı bir yanım olacak. İyi kötü mürekkep yalamış bir adamım. Destan nedir, ağıt nedir biliyorum. Bu havayı vermeye çalıştım. Ve dikkat edersen utanıyorum. Çünkü öğünmek namertliktir. Türk şiirinde Türkçeyi çok geniş ufuklara götüren bir şiirdir. Bir de bu gözle bak. O zamana kadar bu tarz şiirden yalnız Attila İlhan'ın **"Cebbar Oğlu Muhammed'in Türküsü"** var.

İşte bu **"Otuzüç Kurşun"** şiiri yüzünden geldiler götürdüler beni. Gece sabaha kadar dövdüler. **"Oku"** dediler, okumadım.

— Kaç yılları...

AHMED ARİF — 1950 ya da 1951.

— Şiir bir yerde yayımlanmış mıydı?

AHMED ARİF — Hiçbir yerde tek satır çıkmış değil. **"Oku"** dediler ya, inat ettim. **"Ölürüm okumam"** dedim. Ne hakkınız var. Küfür edip dayak attılar sabaha kadar...

SÜRECEK

BU ŞİİRLER BİZİM!

Kitabı satış rekorları kıran kaset:

hasretinden prangalar eskittim

ve kendi sesinden

ahmed arif

SALTUK PLAK VE KASETÇİLİK
İ.M.Ç. 6. Blok No. 6517 Unkapanı-İstanbul
Tel: 513 29 75 - 512 70 25

ANADOLU CAM SANAYİİ A.Ş.'NİN 31.12.1989 TARİHİNDEKİ ÖZET BİLANÇOSU

(1000 TL)

AKTİF (VARLIKLAR)

	Cari Dönem 31-12-1989			Önceki Dönem 31-12-1988		
I- DÖNEN VARLIKLAR			100085709			61092613
A- Hazır Değerler		606622	487785			
B- Menkul Kıymetler (Net)		0		0		
C- Kısa Vadeli Ticari Alacaklar (Net)		55383437			28214210	
D- Diğer Kısa Vadeli Alacaklar (Net)		13190456			9965586	
E- Stoklar (Net)		30855552			22352843	
1- Stoklar	29449109			17298855		
2- Verilen Sipariş Avansları	1406443			5113988		
F- Diğer Dönen Varlıklar		49642			72181	
II- DURAN VARLIKLAR			84415721			27938645
A- Uzun Vadeli Ticari Alacaklar (Net)		529546	308806			
B- Diğer Uzun Vadeli Alacaklar (Net)		101682			66623	
C- Finansal Duran Varlıklar (Net)		48998152			1005570	
D- Maddi Duran Varlıklar (Net)		34786243			26556275	
1- Binalar, Arazi ve Arsalar	16348029			11428154		
2- Makine, Tesisat ve Cihazlar	90085726			48764487		
3- Diğer Duran Varlıklar	8561394			4660305		
4- Birikmiş Amortismanlar (—)	81897571			39153763		
5- Yapılmakta Olan Yatırımlar	1680665			857116		
6- Verilen Sipariş Avansları	0	0				
E- Maddi Olmayan Duran Varlıklar (Net)		98			101	
1- Maddi Olmayan Duran Varlıklar	98			101		
2- Verilen Avanslar	0			0		
F- Diğer Duran Varlıklar		0			1270	
AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI			164501430			89031258

PASİF (KAYNAKLAR)

	Cari Dönem 31.12.1989			Önceki Dönem 31.12.1988		
I- KISA VADELİ BORÇLAR			51235909			38906849
A- Finansal Borçlar		25124060			22965064	
B- Ticari Borçlar (Net)		14435395			8670600	
C- Diğer Kısa Vadeli Ticari Borçlar		7270842			9744468	
D- Alınan Sipariş Avansları		0			0	
E- Borç ve Gider Karşılıkları		4405612		3526717		
II- UZUN VADELİ BORÇLAR			85937286			19184122
A- Finansal Borçlar		23572786			19184122	
B- Ticari Borçlar (Net)		0			0	
C- Diğer Uzun Vadeli Borçlar		0			0	
D- Alınan Sipariş Avansları		0			0	
E- Borç ve Gider Karşılıkları		62364500			0	
II- ÖZ SERMAYE			47328235			30940287
A- Sermaye		18850000			13000000	
B- Sermaye Taahhütleri (—)	0	0				
C- Emisyon Primi		0			0	
D- Yeniden Değerleme Artışı		16042555			5622801	
1- Duran Varlıklardaki Değer Artışı	14538251			5551883		
2- İştiraklerdeki Değer Artışı	504304	70918				
F- Yedekler		4212940			2526696	
1- Yasal Yedekler	2553187			1363099		
2- Statü Yedekleri	502439			269920		
3- Özel Yedekler	1157314			896877		
4- Olağanüstü Yedek	0			0		
I- Net Dönem Kârı		9222740			9798790	
G- Dönem Zararı (—)		0			0	
H- Geçmiş Yıllar Zararları (—)		0			0	
PASİF (KAYNAKLAR) TOPLAMI			164501430			89031258

BİLANÇO DİPNOTLARI:

1. Stoklar, hareketli ağırlıklı ortalama maliyet yöntemiyle değerlendirilmektedir. Yabancı alacak ve borçlarımız, 31.12. tarihli Maliye Bakanlığı'nca belirlenen kurdan değerlenmekte, Vergi Usul Kanunu çerçevesinde bazı sabit değerlerimiz için normal, bazıları için azalan bakiyeye göre amortisman ayrılmaktadır. Envanterimiz fiili sayıma dayanmakta olup, bu yöntemlerimizde, eski yıllara göre değişiklik bulunmamaktadır.
2. Kayıtlı sermaye tavanımızın 20 milyar TL'den, 100 milyar TL'ye çıkarılması hususu, 1989 yılı Olağan Genel Kurul gündemine alınmıştır.
3. Şarta bağlı kâr ve zarar yoktur.
4. İşletmemizin gayri safi kârı üzerinde önemli ölçüde etkide bulunacak muhasebe tahmini yoktur.
5. Aktif değerler üzerinde herhangi bir ipotek mevcut değildir.
6. Aktif değerlerin toplam sigorta tutarı 29 milyar TL'dir.
7. Avanslı işlemler teminata bağlanmakta, satış alacakları genel satıcılık sözleşmesi çerçevesinde işlem görmektedir.
8. Pasifte yer almayan taahhüdümüz yoktur.
9. Kısa ve uzun vadeli kredilerle ilgili tahakkuk etmemiş faiz yoktur.
10. A Grubu hisse senedimiz rüchan hakkı, B grubu hisse senedimiz temettü hakkı bakımından imtiyazlıdır.
11. Mali tablolarımızla ilgili gerekli açıklamalar, tebliğ çerçevesinde verilmeye çalışılmıştır.

ANADOLU CAM SANAYİİ A.Ş.'NİN 1.1.1989 - 31.12.1989 HESAP DÖNEMİNE AİT BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Anadolu Cam Sanayii A.Ş.'nin 31.12.1989 tarihi itibarıyla düzenlenmiş bilançosuna ve 1.1.1989 - 31.12.1989 hesap dönemine ait ilgili gelir tablosunu incelemiş bulunuyoruz. İncelememiz, genel kabul görmüş denetleme ilke, esas ve standartlarına uygun olarak yapılmış ve dolayısıyla hesap ve [illegible]

ANADOLU CAM SANAYİİ A.Ş.'NİN 1.1.1989 - 31.12.1989 DÖNEMİ ÖZET GELİR TABLOSU

(1000 TL)

	Cari Dönem 31.12.1989	Önceki Dönem 31.12.1988

KALBİM DİNAMİT KUYUSU

AHMED ARİF anlattı
REFİK DURBAŞ yazdı

Vurulsam çırılçıplak bir kavgada

'Benim öfkem, benim kahrım; halkın kendi kahrı, kendi acısı, hatta tarihsel bir acı...'

—4—

— O zaman sen ne yapıyordun?

AHMED ARİF — Ankara'da üniversite öğrencisiyim.

— Şiirin başına başka gelenler...

AHMED ARİF — Faik Abi'nin bir oğlu var, Serhat Bucak. Serhat 6-7 yaşında bir çocuk. Faik Abi Siverek'te avukat o zaman. Serhat evde çekmeceyi karıştırırken yazılı bir kâğıt bulmuş. Kâğıtta benim şiir yazılı. Bunu gören Faik Abi kıyameti koparmış. Yengeyi azarlamış. **"Ne demek bu yahu"** demiş, **"Çocuğun elinde bu ne arıyor."**

Küçücük çocuk dehşete kapılmış. Bir yandan babası bağırıyor, bir yandan annesi azarlıyor. Demek orada nasıl bir terör var, düşünce terörü, konuşma terörü. Öyle lafını anlatma, ifade etmek konusunda bir terör var ki bu şiiri çok gizli bir şey, tehlikeli bir madde gibi görüyorlar. Gizliden, elden ele veriyorlar.

Bir olay daha var. Onu da anlatayım. Süt dayımız Mustafa Ekinci var ya, o anama diyormuş ki, **"Yahu senin oğlanın bir şiiri var, dünya âlemin dilinde, bir tek bende yok. Bu meseleyi ben getirdim parlamentoya. Şiir bende yok."**

Anamın aklı ermiyor tabii. 1955 yılıydı. Yıllar sonra anam bir gün sordu. **"Yahu ana"** dedim, **"Sen bilsen neler geldi bu şiir yüzünden başıma. Ne dayaklar yedim, ne acılar çektim."**

Anam ısrar etti. **"Vermem"** dedim, **"O milletvekilidir, kendisini kurtarır"**.

"Otuzüç Kurşun" kitapta yayımlandıktan sonra da buna benzer olaylar oldu.

— Birini hatırlıyor musun?

AHMED ARİF — Şimdi adını çıkaramıyorum, o arkadaştan özür dilerim. Felsefe hocasıydı. Bir gün yanında iki arkadaşıyla çalıştığım gazeteye geldi. Kendini tanıttı, çay içip konuşuyoruz. O zamanlar TÖS var, Türkiye Öğretmenler Sendikası. Laf arasında **"Yahu bırakın artık böyle işleri. Doğru dürüst öğretmen olun. İş tutun, evlenin, çoluk çocuk sahibi olun"** dedim. Bana **"Anam gibi konuşuyorsun"** diye cevap verdi. Dedim ki **"Ben bunu bir tariz, bir hakaret saymıyorum. Anan böyle konuşuyorsa kurban olayım ona. Onun da ellerinden öperim. Benim de anamdır o kadın. Hapishanecilik bir meslek değil ki yani..."**

"Bak Ahmet Abi" dedi, **"Anamın bir hikâyesi var, sana onu anlatayım. Hapisten çıktık, bizim evde oturuyoruz. Çay-kahve içiyoruz. İşte meyhaneye gidiyoruz geliyoruz 7-8 arkadaş. Hep birlikte hapis yatmışız. Anam, "Oğlum bırakın bu dedikoduları" diyor. "Ev-bark sahibi olun, bir işe girin." Arkadaşlardan biri bir gün 'Bak teyze' dedi. "Sana bir şiir okuyayım.' Ve senin "Hasretinden Prangalar Eskittim" kitabını çıkardı, başladı. 'Otuzüç Kurşun'u okumaya. Annem ne dedi biliyor musun: 'Girin ulan, hepiniz hapse girin. Ben hepinize bakarım.' Anam ondan sonra bu olayın hikâyesini anlattı. Hem de çok daha ayrıntılı bir biçimde."**

Tabii ben bunu dünyada düşünemezdim. Şimdi bile düşünemiyorum.

Ben İstanbul Türkçesine, öz Türkçeye bilerek ve isteyerek pek itibar etmiyorum. Çünkü öz Türkçe'de diretmek, inat etmek bir dil ırkçılığına götürür insanı. Yanlış olur. Dil rahat bırakılması gereken bir konu. Dil organiktir her şeyden önce. Halk geliştirir dili.

Yalnız yöresel kaynaklardan beslenerek şiir yazılmaz. Bununla hiçbir şey olmaz. Bir birikim olmadan, elinde gerçekten bir kültür birikiminden geçmiş şiirler olmadan imkânı mı var? Her zaman halkımla onur duyuyorum. Ama şiirim dar bir şiir değildir.

Bu hayat ile şiirin, hayat ile sanatın iç içe olduğu bir durum. Bir zaman gelecek tarih ile sanatın, şiirin iç içe olduğu bir durum olacak. İnsanın kendi köklerini araştırması çok önemli.

- Şiirini daha çok kimler okuyor?

AHMED ARİF - Şimdi daha genç, otuzuna varan bir kuşak okuyor beni, sahip çıkıyor. Neden sahip çıkıyor? Dil meselesinden dolayı olsa gerek. Dil çok önemli.

Ben İstanbul Türkçesine, öz Türkçeye bilerek ve isteyerek pek itibar etmiyorum. Çünkü öz Türkçede diretmek, inat etmek bir dil ırkçılığına götürür insanı. Yanlış olur. Dil rahat bırakılması gereken bir konu. Dil organiktir her şeyden önce. Halk geliştirir dili. Elbette aydınlar da şairler de öğretmenler de öncü olacaklardır. Ama önemli olan halkın kendi arasında konuştuğu dildir. Ona yabancı kalmaması gerekir.

- Şiirinin yöresel öğeleri barındırması...

AHMED ARİF - Sanmıyorum ki bundan dolayı olsun. Ben İzmir'de doğup büyüseydim İzmir'li olmaktan onur duyardım. Diyarbakırlı olduğum için de her zaman onur duydum. Ama şunu söyleyeyim. Diyarbakır'da benim bir tek çocukluk arkadaşım yoktur. Çünkü ben Diyarbakır'da değil, Siverek'te büyüdüm.

- Yani şiirini besleyen yöresel kaynaklar...

AHMED ARİF - Yalnız yöresel kaynaklardan beslenerek şiir yazılmaz. Bununla hiçbir şey olmaz. Bir birikim olmadan, elinde gerçekten bir kültür süzgecinden geçmiş şiirler olmadan imkânı mı var?

Coğrafya...

AHMED ARİF - Coğrafyadan elbette çok şey almışımdır. Şimdi bak, ne diyorum ben:

"Tütünü bilir misin?
"Sarıkız" demiş zeybekler,
Su içmez her damardan,
Yerini kolay beğenmez,
Üşür,
Naz eder,
Darılır,
Bir parçası iki yaprak arasında
Kıyılmış bir parçası var kalbimin
İncecik, ak kâğıtlara sarılır,
Dar vakit yanar da verir kendini,
Dostun susan dudağına...
Sokaklardan,
Kıyılardan,
Gök mavisinden,
Ekmeğinden,
Toprağın canevinden ayrı düşmeye
Yani bütün güzel hasretlerin kahrına
Ve zehrine çaresiz kalmaların,
İlk nefesi Hızır gibi yetişir
Cibali'de sarılan cıgarının..."

Ben bunu nereden aldım? **"Yalnız Değiliz"** başlıklı şiirimden bir bölüm bu. Burada üç ürünü var vatanımın. Biri pirinç, biri pamuk, biri tütün. Pirinci daha az anlattım. Çünkü evrensel bir şeyi yok, daha doğrusu ülke dışına taşan bir durumu yok. Karacadağ'ı anlattım. Pamukta Adana'yı anlattım, Çukurova'yı. Tütünde ister istemez Ege'yi vermek zorundaydım.

Burada Cibali şudur? Benim abilerim, şimdi rahmetli olan, saygı duyduğum tütün işçisi abilerim, benim gerçek öğretmenlerim, hapishaneden arkadaşlarım, onların çoğu Ortaköylüydüler. Hiçbiri Cibali'de çalışmamıştı. Ama onların hanımları, çocukları Cibali'de çalışıyordu. Ve beni kınıyorlardı, Cibali devlet sektörüdür, orada çalışanlar memurdur diye. Ben de onlara diyordum ki Ortaköy desem, öyle bir firma yok. Ama Türkiye'de Cibali deyince tütün akla gelir. Ayrıca benim büyük abilerim de onu işlemiş. Mesela Kadir Abi. A. Kadir'de var. 'Cibali deyince aklıma siz gelirsiniz kadınlar' demiş.

Bu kadar özele inmez şiir. Ben seni çok severim, çok beğenirim, senin hallerini yazarım, ama ille de akrostiş koyup adını yazarsam ölür o şiir.

Dediğim gibi o kadar dar almamak gerekir bir sanatçıyı, bir şairi. Elbette ben her zaman halkımla onur duyuyorum. Ama şiirim o kadar dar bir şiir değildir.

Doğu halkının yaşayışını iyi bildiğim yorumu çok kişisel bir yorumdur. İyi, ama benim şiirimin en çok satıldığı il Tekirdağ. Ve en az Diyarbakır'da satılıyor. Kızıltepe küçük bir ilçe, orada Diyarbakır'dan çok satıyor. Konya şaşılacak derecede çok satıyor.

Bunu böyle bir gruba, bir fraksiyona mal etmek yanlış olur. Bir bölgeye mal etmek de...

- Şiir dışında bir şeyler yazdın mı, örneğin düzyazı...

AHMED ARİF - "Ankara Telgraf"ta çalışırken bazı yazılar yazardım. Ama şiir üzerine hiç yazmadım. Bugün de yazamam, beceremem bana sorarsan. Çünkü düzyazının mantığı ayrıdır.

Benim şiirimin mantığı ise organizmamla özdeşleşmiştir. Yani gerçekten organik bir şiirdir benim şiirim. Benim hormonlarım, benim öfkem, benim melankolim, benim kahroluşum pat der bir mısrada patlayıverir. Yahut gider siner mısralara.

Ama şu da var: İlk şiirlerimi bile imzasız oku anlarsın benim yazdığımı. Halk bunu çıkarıyor. Yani şiirime benim imza atmama gerek yok. Bu nedir? Bu benim moral yapımla, inançlarımla, yaşayışımla çok ilgili. Başka türlü olmaz. Nedir peki bunlar? Dürüstlük, mertlik, arkadaş için gerekirse canını vermek, ne kadar eski şeyler bunlar değil mi? Feodal diyorlar, feodal imişim...

- Yazarken ya da çalışırken içki, sigara gibi şeyler kullanır mısın?

AHMED ARİF - Hayır. Eskiden sigara içerdim, rakı da... Ama rakıyı hiçbir zaman bir alışkanlık haline getirmedim. Şigarayı uzun yıllar içtim. Sonra kendi kendime terk ettim. Terk etmeseydim şimdi çoktan ölmüştüm. Günde dört paket Bafra içiyordum. Hadi bunun yarım paketi ikram olsun, günde üç buçuk paket Bafra. Ben bıraktığımda 90 kuruştu Bafra.

Gazetede çalışırken çocuklar oruç tutuyorsa ben sigara içmezdim yanlarında. Ramazanda sokakta da sigara içmezdim. Saygı duyardım. Hatta Diyarbakır'da eğer oruç değilsem orada Süryani, Ermeni dostlar vardır, onların dükkânlarına gider orada içerdim.

- Gece mi daha rahat çalışabiliyorsun gündüz mü?

AHMED ARİF - Başından beri öyledir, gece daha rahat yazarım şiirimi. Bu nasıl oluyor? Şu anda sana veremeyeceğim, vermeyi çok isterdim ama... Mesela:

"Kanım Dicle'ye akar
İster Erzurum'da vuralar beni
İster İzmir'in içinde..."

Böyle mısralar hep kafamda olur benim. Bazen unuturum, bazen hiç unutmam. Bakarsın beş yıl sonra, on yıl sonra pat der çıkar su yüzüne...

- Yani kâğıtlara yazmıyorsun bunları...

AHMED ARİF — Yazmam. Öylece o ritmi bulurum. Yani eksiksiz, ne fazla, ne noksan mısraı bulurum. Mısra. Tabii belki ben biraz eski kafalı sayılırım, ama olsun. Ben şiirde mısra haysiyetine inanırım. Yani mısra haysiyetine önem veririm. Sanıyorum başka türlü de yürümez.

Şimdi görüyoruz, isim vermek istemiyorum, hepsi saygıdeğer kardeşimdir, hepsi de iyi şairdir, ama nasıl mısraı bölüyorlar, sözcüğü, cümleyi bölüyorlar. Bizim bir geleneğimiz var. Gerek Divan şiirinden, gerek halk şiirinden. İkisinde de ritm ana unsurdur.

Bu ritmi tutturamayınca okuyucu çok güçlük çeker. Hele sözlü hiç olmaz. Şimdi benim şiirimde bir şans varsa, buradan geliyor. Halk bu ritmi seviyor.

- Yalnız bu ritim mi?

AHMED ARİF - Değil tabii. Yalnız olayı, yalnız psikolojiyi, yalnız benim öfkemi, yalnız benim kahrımı değil, elbette orada halkın kendi kahrı, kendi acısı, hatta tarihsel bir acı çıkıp geliyor. Ben şimdi boşuna Spartaküs demiyorum. Spartaküs'ü bir ağabey gibi, benden önceki kuşaktan biri gibi, canım ciğerim gibi seviyorum. Sanmıyorum ki bir Romalı şair böyle versin. Benim öfkem, benim kahrım derken elbette bu sadece kişisel değildir. Mesela ne diyorum. "Akşam Erken İner Mahpushaneye" başlıklı şiirimde:

"Vurulsam kaybolsam derim
Çırılçıplak bir kavgada
Erkekçe olsun isterim
Dostluk da düşmanlık da... "

İşte bence buradaki bu ilke, bu mertlik bin yıl, on bin yıl sonra da geçerli olmalıdır. Eğer insanlık var ise...

SÜRECEK

KALBİM DİNAMİT KUYUSU

AHMED ARİF anlattı
REFİK DURBAŞ yazdı

Halkımın gariban bir ozanıyım

Nâzım Hikmet'in memleketinde Bazıları 'son elli yılın en iyi kitabını sen yazdın' diyorlar. O, kendi iddiaları. Nâzım Hikmet'in memleketinde böyle laflar edilir mi? Benim şansım halkla kucaklaşabilmek ya da ona ulaşabilmek. Pek kucaklaşmış değilim, ona biraz ulaşmışım. Benim şansım budur işte...

Hasretinden Prangalar Eskittim Kimi şair arkadaşlar soruyorlar, 'Kimin hasretiyle' diyorlar. 'Bir sevgilinin mi, yoksa bir idealin mi?' Elbette bu hasret somutlaştırılamaz. Tabii sevgili de var bunun içinde. Genç bir adamın elbette sevgilisi olacaktır. Ama bunun yanında, halkımızın mutluluğu, halkımızın hasreti de olacaktır."

—5—

- "Hasretinden Prangalar Eskittim" kitabın niye böylesine geç yayımlandı?

AHMED ARİF - Kitabın geç çıkması belki benim tembelliğimden, önem vermeyişimden. Ben bu konuda hâlâ biraz amatörüm. hiç profesyonel olamadım.

Şiir önce bir güzellik duygusudur. Bu güzellik duygusunu kurtarmak, onu anlatmak, onu yaratmak. Ondan sonra da elbet bir konusu vardır. Adamına göre kilosuna göre; ne bileyim meşrebine göre. Kimisi gider firavunları anlatır, kimisi güncel olayları verir. Kimisi sıradan, herkesin yazabileceği, sözüm ona aşk şiirleri yazar.

- Kitabın öyküsü...

AHMED ARİF - Adını vermeyeyim. Birisine şiirleri verdim. Kitap çıkacak, ama iki yıl bekletti. Her yere gitti o kitap. Biliyorum. En son Şevket Süreyya'nın sansüründen geçti. Ama olumlu rapor geldi.

İki yıl beklemeden sonra "Hasretinden Prangalar Eskittim" çıktı. Fakat yayıncı bir kâğıt imzalatmış bana. Doğrusu ben okumadım. Güvendim. Diyeceksin niye okumadın? Matbu, basılı bir şey. Güven de var ya...

O kâğıtta bir madde var. Ne diyor biliyor musun? "Bu kitap en az iki yıl ikinci baskıyı yapamaz." Şimdi ben iki yıla mahkûm muyum? Evet. Sonraki baskılardan biliyoruz. Bazı abilerim, kardeşlerim var, söylüyorlar. Mesela Van'a balya halinde gidiyor kitap. Yani öylesine satıyor.

Cüneyt Arcayürek arkadaşım. O zaman Hürriyet gazetesinin Ankara temsilcisi. Bir gün bana dedi ki: "**Bobin artığı sonsuz kâğıt var. Senin kitabını basalım. Hürriyet gazetesinin satıldığı her büfeye koyarız. Peşin de sana elli bin lira verelim. Bütün geliri de senin olsun.**"

Düşünebiliyor musun, Cüneyt bunları 1968'de söylüyor. Hem de elli bin lira vererek. Şu oturduğum ev o zaman 80 bin lira. O da yirmi yılda ayda 500 lira ödenerek...

Ben, "**Ayıptır sözden dönmek. Adama verdim kitabı, o basacak.**" dedim. "**Ne yapalım.**" Ve adam bana beş bin lira verdi. Bunun karşılığında en az 200 bin bastı.

Bu arada dağıtıcılar geliyor, "**biz yayımlayalım**" diyorlar. Hepsinden utandım. Adamın bana söylediği de şu: "**Seni zengin edeceğim.**" Verdiği para da beş bin lira. İki yıl önce evlenmişim, ondan kırtasiye filan almışım. Bu beş bin liradan o kırtasiyenin parasını da kesmiş.

Bir gün Erdal Öz geldi, "**Seni Oğuz Akkan'la tanıştıracağım**" dedi. "**Pişman olmayacaksın.**" 12 Mart günleri, bense herkesten kaçıyorum. Bir daha buluştuk, çay içtik, beni ikna etti Erdal. Dedim ki "**Kardeşim ben sana yeni bir kitap veririm. Hemen bugün yarın değil ama, hele ortalık biraz düzelsin.**" "**Yok**" dedi, "**Sen karışma. Onu da verirsin, ben bu işin kompetanıyım. Editörüm. Ben bu kitabı satarım. Biliyorum onun kaç bastığını.**"

Her şeyi anlattı bana, şaşırdım.

Ve ayrılırken Oğuz, benim cebime elli bin lira koymuş. "**Lütfen, eve gidinceye kadar cebindeki zarfı açma**" dedi. "**Bu doğrudan doğruya Filinta'nın hediyesidir. Ben onun amcasıyım. Doğumunda bir şey ikram edemedim. O Filinta'nındır.**"

Oğuz'un öyle bir inceliği var işte. Ayrılırken şunları söyledi: "**Senin baremin yoktur. Ayıptır seni şu kadar para veririz diye bir anlaşmaya bağlamak.**"

Ve rahmetli Oğuz her seferinde fazlasını ödemiştir bana. Ben kitapçıların önünden geçemezdim. Gençler "abi abi" diye hep peşimde. Dağıtıcı bana para getirirdi. Her ay maaş gibi ödeme yapardı bana. "**Biz Oğuz Bey'den böyle talimat aldık**" derlerdi.

Ben büyük değilim. Halkımın sıradan ve gariban bir ozanıyım. Lütfen bunu belirt. Buna inanıyorum ve onur duyuyorum. Bazı adamlar "**son elli yılın en iyi kitabını ben yazdım**" diyorlar. O kendi iddiası muhteremin. Nâzım Hikmet'in memleketinde böyle laflar edilir mi?

Benim şansım halkla kucaklaşabilmek, ya da ona ulaşabilmek. Pek kucaklaşmış değilim, ona biraz ulaşmışım. Benim şansım budur işte...

- Kitabın adını neden "Hasretinden Prangalar Eskittim" koydun?

AHMED ARİF - Bunu anlatmak doğru mu bilmiyorum. Çok kişisel bir şey. Çok duygusal. Artık anı olmuş. Kitabımın adını ben önce "**Dört Yanım Puşt Zulası**" koymuştum. Ama sevgili kardeşim **Ali Özoğuz** buna engel oldu. Bana "**Kitabına böyle bir ad koymaya hakkın yok**" dedi. "**Seni 15 yaşında çocuklar, kızlar taparcasına seviyorlar. Sen bununla ola ki burjuvazinin tuzaklarını söylüyorsun. Ama şu da var, çocuklara saygı duymalısın. Hatta bu adı bir şiirine bile verme, mısra olarak kalsın!**"

Düşündüm, Ali'ye hak verdim. Madem öyle, kitabımın adı "**Hasretinden Prangalar Eskittim**" olsun dedim.

Şunu da söyleyeyim, başlangıçta "**eskittim**" değildi, "**çürüttüm**"dü o sözcük. Yani "**Hasretinden Prangalar Çürüttüm.**" Fakat "**çürüttüm**" sözcüğünü sevmedim. Her ne kadar doğrusu "**çürüttüm**" de olsa sevemedim. Bir de bu sözcükte üç tane "**ü**" geliyor ya arka arkaya. Kulağımı tırmaladı. İç kulağımı, yani gönlümü tırmaladı. Her şairin bir yüreğinde kulağı vardır. Onu tırmaladı işte. Müzik ve anlam bakımından daha güçsüz buldum. O nedenle "**eskittim**" dedim.

Bir de şu var. Bu konuda özellikle kimi şair arkadaşların sorularıyla karşılaşıyorum. "**Kimin hasretiyle**" diyorlar "**bir sevgilinin mi, yoksa bir idealin mi?**" Elbette bu hasret somutlaştırılamaz. Tabii sevgili de var bunun içinde. Genç bir adamın elbette sevgilisi olacaktır. Ama bunun yanında bizim halkımızın mutluluğu, gelecek bakımından güvenli bir hayata kavuşmasının hasreti de olacaktır.

- Adiloş Bebe kim, onun hikâyesini anlatsan biraz da...

AHMED ARİF - Adiloş, benim kızkardeşim Nezihe'nin çocuğudur. Adiloş şimdi kendisi de baba oldu. Nurtopu gibi oğulları var. Adiloş küçük kızkardeşimin ilk çocuğu, oğlu. Ben diyelim ki gözaltı, sürgün, diyelim ki kendi vatanımda garip ve makhûmken Adiloş dünyaya geldi. Kapımızın önünde sürekli gözetleyiciler beklerdi. Komşu teyzeler, ablalar küfür ederlerdi. "**Ulan bunların başına loğ düşürelim, hepsini ezelim**" diye... Loğ, yani damları yağmura karşı pekiştirmek için taştan yapılmış bir silindir. İşte evde durum bu... Bir stres, bir gerginlik var.

Dışarıdaki durum ise şöyle: Amerikan, Hollanda şirketleri Dicle'den sürekli kum çekiyorlar. O güzelim bahçeleri tarümar ediyorlar. Oralar hep meyve bahçeleriydi; kayısı, dut, gül bahçeleriydi. Şimdi hep gecekondu dolmuş. Dicle'den kum çekiyorlardı havaalanı yapmak için, askeri tesisler yapmak için. İşte benim, "**Yârin bahçesi tarümar**" dediğim o günler... "**Olancası bir tutam can, / Kadasına, belasına sunduğum**" dediğim günler...

"**Diyarbekir Kalesinden Notlar ve Adiloş Bebenin Ninnisi**" hem kişisel, hem üç-beş kişilik aile çevresinin, hem de benim canım şehrimin, sevgili vatanımın şiiridir. İşte Diyarbakır'ın şiiridir.

- Günümüzde yazılan şiir üzerine neler söylemek istersin?

AHMED ARİF - Delikanlılığımda öyleydim, şimdi de öyleyim. Şairler yaradılış gereği alıngan oluyorlar. Bazılarını hiç tanımıyorum, bazılarını çok seviyorum.

Şimdi senin şiirini de seviyorum, Ahmet Erhan'ın şiirini de... Oysa ikinizin şiiri de bana yabancı...

Benim tarzım şiirin önce anlaşılır ve insanı yüreğinden yakalayan bir şiir olmasıdır. Elbette bu sade suya bir şiir değildir. İmge zenginliği bakımından olsun, ses zenginliği bakımından olsun, mısra haysiyeti bakımından olsun nereye vardığımı, nereden başladığımı, nereye geldiğimi biliyorum, ama bunları anlatmak gerçekten benim için ayıp. Yakışık almaz.

- Şiire yeni başlayan, örneğin 20 yaşlarındaki bir genç şaire ne gibi öğütler vermek istersin?

AHMED ARİF - Ben arkadaşlarıma şunları söylüyorum. Bana böyle gelenler oluyor. Ben onlara şöyle diyorum: Dünyada en ayıp şey, bana nasıl bir yol gösterirsiniz şiir yazmak için.. Öğretmekle, eğitimle, uğraşmakla bir insan milyarder de olur, holding patronu da... Marangoz da olur, demirci de... Pilot da olur, ne bileyim olur oğlu olur. Her şey olur yani... Bütün mesleklerde başarıya ulaşabilir. İşte bir derece tutturur... Ama böyle şair olması imkânsızdır. Şiirin okulu yoktur. Eğer şiirin okulu varsa, o okulda öğrenilenle yazılan şiir on para etmez bence...

Beni götür şimdi İngiltere'ye. Üç-beş yıl kalayım orada. Bir İngiliz kadar İngilizceyi öğrenirim. Ama şiirin böyle öğrenilmesi mümkün müdür?

Şimdi aklıma geldi de söylüyorum. Bazen salonlarda, stadyumlarda şiir okurken bana laf atıyorlar, Kürtçe oku diye...

Bir defa bu saçma bir şey. Bir insan iki dilde şiir yazamaz. İsterse o insan yirmi dil bilsin, ana dili gibi bilsin, gene de yazacağı, bir dildir. Şiir tek bir dille yazılır çünkü. Ve yazıldığı dilden başka bir dile de çevrilemez.

Diyeceğim şiirin okulu yoktur, eğer okulu olursa çok kötü bir şiir olur. Başka nasıl olabilir? Elbette teknik bakımdan olsun, duygularını, imgelerini zenginleştirmek bakımından olsun bir ozanın okuması gereklidir. Öncelikle de Fransız şiirini çok iyi bilmesi gerekir. Pablo Neruda gibi ustaları bilmesi gerekir. Elindeyse Arap şiirini bilmesi gerekir. Ben İncil kadar, Tevrat kadar şiir dolu bir kitap hatırlamıyorum. Mesela Kitabı Mukaddesi bütün ortaokul ve lise hayatımda okudum sürekli olarak.

SÜRECEK

Yıl 1937: Ahmed Arif Siverek'te ilkokul öğrencisi.

Yıl 1947: Üniversiteye giriş. Ahmed Arif felsefe öğrencisidir.

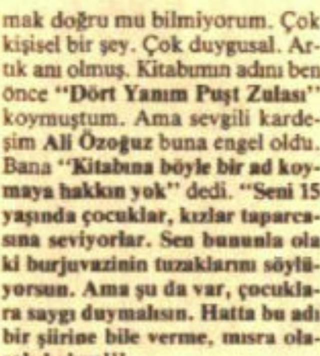
Yıl 1971: 12 Mart günleri Ahmed Arif gazetecilik yapmaktadır.

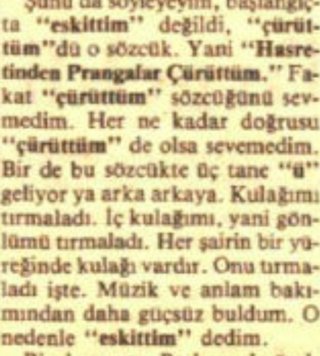

Yıl 1975: Ahmed Arif tek şiir kitabıyla artık tanınan bir şairdir.

Yıl 1990: Ahmed Arif ilk kez Cumhuriyet'e konuşur.

Ahmed Arif, 'Hasretinden Prangalar Eskittim'i Refik Durbaş'a anlatırken. (Fotoğraf: Barış Bil)

YURDUM BENİM ŞAHDAMARIM

Engereğin dişlerine işledim,
Ağu dişlerine
Oluklu, çentik...
Ve vurgun,
Gözleri bir çift cehennem
Burnuna kan tütmüş
Pars bıyığına...
Dağın pulat yüreğine işledim,
Şimşeğin masmavi usturasına
Sevdanı usul usul
Sevdanı mısra - mısra
Lo ben seni hapislerde sevmişim,
Ben seni sürgünlerde.
Yurdum benim
Şahdamarım...

Yücende buzul
Ve kar,
Maviş dağ tavşanları
Gün vuranda alaran
Zemheri yılanları
Ve yakut bir hışımla
Öyle çakılan
Sonsuzluğun yakışığı kartallar.

....

Başım gözüm üstünesin
Suskum, avazım üstüne...
Adından başka silah
Yazgından başka günah
Daha yazmamış
Hiçbir gizli dosyada
Hiçbir açık kitapta.

Peşinde azgınları
Kanlı paranın
Yani dolar itleri,
Altın, sterlin kurtları
Ve petrol Nemrutları
Ve kurşun yezitleri...

....

Kaçgunda, kaçakta
Can havlindesin...
Ve çocuk ölüleri
Parçalanmışlar
Daha süt kokuyorlar
Ve anne ölüleri
İncecikten, gencecikten
Açık hepsinin gözleri
Halkım benim
Askıda çığ...

....

AHMED ARİF

Beko

BEKO TİCARET A.Ş.

31.12.1989 TARİHİ İTİBARİYLE ÖZET BİLANÇO (1000.-TL.)

AKTİF (VARLIKLAR)	31.12.1989			31.12.1988		
I- DÖNEN VARLIKLAR			99.418.401			66.100.058
A- Hazır Değerler		1.421.647			835.911	
C- Kısa Vadeli Ticari Alacaklar (Net)	79.991.921				53.550.000	
D- Diğer Kısa Vadeli Alacaklar (Net)		367.427			30.888	
E- Stoklar		14.586.778			11.015.139	
1- Stoklar (Net)	14.540.282			10.561.123		
2- Verilen Sipariş Avansları	46.496			454.016		
F- Diğer Dönen Varlıklar		3.050.628			671.120	
II- DURAN VARLIKLAR			10.904.554			6.340.281
A- Uzun Vadeli Ticari Alacaklar (Net)		8.933			5.446	
B- Diğer Uzun Vadeli Alacaklar (Net)		27.003			8.348	
C- Finansal Duran Varlıklar (Net)		8.403.060			5.384.892	
D- Maddi Duran Varlıklar (Net)		2.355.299			834.763	
1- Bina, Arsa ve Araziler	1.564.441			988.045		
3- Diğer Duran Varlıklar	2.164.995			842.121		
4- Birikmiş Amortismanlar(-)	(2.206.292)			(995.403)		
5- Yapılmakta Olan Yatırımlar	832.155			—		
E- Maddi Olmayan Duran Varlıklar (Net)		110.239			106.832	
AKTİF VARLIKLAR TOPLAMI			110.322.935			72.443.339

PASİF (KAYNAKLAR)	31.12.1989			31.12.1988		
I- KISA VADELİ BORÇLAR			80.307.345			52.931.544
A- Finansal Borçlar		3.029.993			4.092.504	
B- Ticari Borçlar		60.991.187			39.566.779	
C- Diğer Kısa Vadeli Borçlar		5.621.065			2.998.721	
E- Borç ve Gider Karşılıkları		10.665.100			6.273.540	
II- UZUN VADELİ BORÇLAR			1.427.830			2.400.000
A- Finansal Borçlar		400.000			3.400.000	
E- Borç ve Gider Karşılıkları	1.027.830				—	
III- ÖZ SERMAYE			28.587.760			17.111.795
A- Sermaye		6.000.000			4.000.000	
D- Yeniden Değerleme Değer Artışı		3.803.907			1.597.752	
1- Duran Varlıklarda Değer Artışı	777.524			331.804		
2- İştiraklerde Değer Artışı	3.026.385			1.265.948		
E- Yedekler		5.514.043			3.513.297	
1- Yasal Yedekler	2.255.392			1.275.392		
2- Statü Yedekleri	200.000			100.000		
4- Olağanüstü Yedek	3.058.651			2.137.905		
F- Net Dönem Kârı		13.269.810			8.000.746	
PASİF (KAYNAKLAR) TOPLAMI			110.322.935			72.443.339

DİPNOTLAR

1- Stok değerlendirme yöntemi hareketli ortalamadır.
Envanter bütün bilanço kalemleri için yapılmıştır.
Duran Varlıklar; Sabit Kıymetlerde 1978 yılı sonuna kadar alınanlar için normal amortisman, 1979 yılından itibaren alınanlar için azalan bakiyeler amortisman yöntemi uygulanmaktadır.
2- Bilanço tarihinden sonra ortaya çıkan ve açıklama gerektiren husus yoktur.
3- Belli bir öneme sahip şarta bağlı dönem sonucunu etkilesin veya etkilemesin zarar veya kâr söz konusu değildir.
4- Gayrisafi Kâr Oranları üzerinde önemli etkisi olabilecek muhasebe tahminleri değişiklikleri 31.12.1989 tarihi itibariyle yoktur.
5- Aktif değerler üzerinde herhangi bir ipotek ve teminat mevcut değildir.
6- Aktif değerlerin toplam sigorta tutarı 30.343.300.000-TL'dir.
7- Alacaklar için alınmış olan ipotek ve diğer teminatların toplam tutarı 58.033.518.000-TL'dir.
8- Pasifte yer almayan taahhüt yoktur.
9- Kredi ve Menkul Kıymet Borçlarının tahakkuk etmemiş faiz borçları İhraç Edilen Tahviller Kısa ve Uzun Vadeli finansal borçlar içinde gözüken toplam 2.400.000-TL'lik tahvillerin 31.12.1989 tarihinden itibaren ödenmesi gereken faizlerine ait ödeme tablosu aşağıya çıkartılmıştır.

İHRAÇ TARİHİ	TERTİP	İHRAÇ TUTARI	FAİZ %	FAİZ TUTARI	ÖDEME TARİHİ
15.5.1987	2	400.000	55	220.000	15.5.1990
15.5.1987	2	400.000	55	220.000	15.5.1991
15.5.1987	2	400.000	55	220.000	15.5.1992
5.7.1988	4	2.000.000	72	1.440.000	5.7.1990

10- İmtiyazlı hisse senetleri mevcut değildir.
11- Mali tablolarımızı etkileyecek, yorumlanması ve anlaşılabilir olması açısından açıklanması gereken ayrıca bir bilgi yoktur.

BEKO TİCARET A.Ş.
31.12.1989 TARİHİ İTİBARİYLE ÖZET GELİR TABLOSU
(1.000.-TL.)

			CARİ DÖNEM 31.12.1989	ÖNCEKİ DÖNEM 31.12.1988
A-	BRÜT SATIŞLAR		531.764.224	295.962.837
B-	SATIŞLARDAN İNDİRİMLER	(—)	17.587.517	9.093.257
C-	NET SATIŞLAR		514.176.707	286.869.580
D-	SATIŞLARIN MALİYETİ	(—)	474.078.559	262.875.259
	BRÜT SATIŞLARIN KÂRI VEYA ZARARI		40.098.148	23.994.321
E-	FAALİYET GİDERLERİ	(—)	11.043.694	5.814.927
	ESAS FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI		29.054.454	18.179.394
F-	DİĞER FAALİYETLERDEN GELİRLER VE KÂRLAR		3.736.593	1.669.094
G-	DİĞER FAALİYETLERDEN GİDERLER VE ZARARLAR	(—)	731.232	988.226
H-	FİNANSMAN GİDERLERİ	(—)	7.143.648	4.633.223
	FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI		24.916.167	14.227.039
I-	OLAĞANÜSTÜ GELİRLER VE KÂRLAR		46.572	47.246
J-	OLAĞANÜSTÜ GİDERLER VE ZARARLAR	—	—	
	DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI		24.962.739	14.274.285
K-	ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER	(—)	11.692.929	6.273.540
	NET DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI		13.269.810	8.000.745

DİPNOTLAR

1- Stok maliyeti hareketli ortalama maliyet yöntemi ile değerlendirilmiştir.

2- 31 Aralık 1989 tarihi itibariyle fiili stok sayımı yapılmıştır.

3- 1989 yılı içinde ilişkili kuruluşlardan satışlar maliyetinin yüzde yirmisini aşan alımlar ve ilişkili kuruluşlara brüt satışların yüzde yirmisini aşan satışlar bulunmamaktadır.

4- 1989 yılı içinde ayrı ayrı toplamları brüt satışların yüzde yirmisini aşan yan ürün, hurda, döküntü ve hizmet satışı yoktur.

5- 1989 yılı içinde muhasebeleştirilen önceki döneme ilişkin önemli tutarlarda gelir ve gider yoktur.

6- Şirketin sermayesi 6.000.000.000-TL. olup, 10.000.000.000-TL. % 167 temettü dağıtılmaktadır. 5.000-TL'lik eski beher hisseye 9.250-TL., yeni beher hisseye ise 6.500-TL. temettü isabet etmektedir.

DENETÇİ RAPORU ÖZETİ

BEKO TİCARET A.Ş.
GENEL KURULU'NA

ŞİRKETİN:	
Ünvanı	Beko Ticaret A.Ş.
Merkezi	İstanbul
Sermaye	6.000.000.000-TL.
Faaliyet Konusu	Her Nev'i Emtia Ticareti
DENETÇİLERİN:	
Adı Soyadı ve Görev Süreleri	Samim Şeren, Nevzat Tüfekçioğlu Görev süresi 1 yıl
Ortak veya şirketin personeli olup olmadıkları	Şirkete ortak ve personel değiller.
Katılınan Yönetim Kurulu ve yapılan Denetleme Kurulu toplantıları sayısı	Yönetim Kurulu toplantılarından ikisine katılınmıştır. Denetleme Kurulu dört toplantı yapmıştır.
Ortaklık Hesapları Defter ve Belgeleri Üzerinde yapılan incelemenin kapsamı, hangi tarihlerde inceleme yapıldığı ve varılan sonuç	Ortaklık hesapları, defter ve belgeleri usulüne uygun şekilde üç ayda bir defa denetlenmiş, işletmenin mahiyet ve önemine göre tutulması zorunlu defter ve dosyaların tutulduğu, defterlerin tutulmasında ortaklığın hesap tarz ve usullerine, esas sözleşmesi ile Türk Ticaret Kanunu hükümlerine uyulduğu tespit edilmiştir.
Türk Ticaret Kanunu'nun 353. maddesinin 1. fıkrasının 3 numaralı bendi gereğince ortaklık veznesinde yapılan sayımların sayısı ve sonuçları	1989 yılı zarfında şirket veznesi dört kere denetlenmiş ve kasa defteri ile mutabık bulunduğu görülmüştür.
Türk Ticaret Kanunu'nun 353. maddesinin 1. fıkrasının 4 numaralı bendi gereğince yapılan inceleme tarihleri ve sonuçları	Her ay sonunda inceleme ve tetkik yapılmış, sayımların kayıtlara uygunluğu görülmüştür. 15.2.1990-20.2.1990 tarihlerinde yapılan incelemede de bilançonun tanzim şekli hususunda karara varılmıştır.
İntikal eden şikâyet ve yolsuzluklar ve bunlar hakkında yapılan işlemler	Herhangi bir şikâyet ve yolsuzlukla karşılaşılmamıştır.

Beko Ticaret Anonim Şirketi'nin 1.1.1989 - 31.12.1989 dönemi hesap ve işlemlerini Türk Ticaret Kanunu, Ortaklığın Esas Sözleşmesi ve diğer mevzuat ile genel kabul görmüş muhasebe ilke ve standartlarına göre incelemiş bulunmaktayız.

Görüşümüze göre içeriğini benimsediğimiz 31.12.1989 tarihi itibariyle düzenlenmiş bilanço, ortaklığın anılan tarihteki gerçek mali durumunu, 1.1.1989 - 31.12.1989 dönemine ait kâr-zarar tablosu, anılan döneme ait gerçek faaliyet sonuçlarını yansıtmakta ve kârın dağıtımı önerisi yasalara ve ortaklık esas sözleşmesine uygun bulunmaktadır.

Şirket, statüsünde yazılı çeşitli konularda gösterdiği faaliyet başarılı neticelere ulaşmıştır.

Bilançonun ve kâr-zarar cetvellerinin onaylanmasını ve Yönetim Kurulu'nun aklanmasını oylarınıza arz ederiz.

DENETÇİLER

SAMİM ŞEREN NEVZAT TÜFEKÇİOĞLU

Koç

KALBİM DİNAMİT KUYUSU

AHMED ARİF anlattı
REFİK DURBAŞ yazdı

Oğlum nedir halin? Sevdadır teyze

İstanbul yolunda, tren kompartımanındayız. 4 polis, ben, bir teyze ve bir amca. Polisler horlamaya başlayınca, teyze fısıltıyla sordu: 'Oğlum nedir halin?' Şimdi ne diyeyim? Siyasi desem olmaz, üniversite öğrencisi, o da olmaz. Eylemci desem, sosyalistim desem; tutmayacak. O kadıncağıza bunlar ne ifade edecek? Müthiş bir sıkıntı çektim 5-10 saniye. Birden 'Sevdadır bu teyze' deyiverdim.

Yıl 1952, Sansaryan Hanı'nda hücredeyim. Küçük bir kibrit parçası buldum. Bir çöp onunla duvara çizgiler çizdim. Böylece bir takvim yaptım kendime. Tam 128 gün saydım. Bulunduğum yerde güneş doğmuyordu. Devamlı elektrik yanıyordu. O da çok kısık. Sağımdaki hücrede Orhan Suda, 8 numarada ise Muzaffer Arabul kalıyordu. Solumda ise Zeki Baştımar ile Kemal Ergin vardı.

Han'da çalışan temizlikçi bir kadın vardı. Bir gün bir fırsatını buldu, geldi. 'Senin adın Ahmed mi' diye sordu. Çok yavaş, fısıltıyla. 'Evet' dedim. Kadın gitti ertesi gün bir kesekâğıdında iki salkım üzümle geldi. O üzümü yiyemedim, kaç gün öylece kaldı bilmiyorum. Ve hüngür hüngür ağladım. Bunu kim yollamıştı? Bir anne mi, bir abla mı, bir arkadaş ya da sevgili mi?

—6—

- Ankara'dan İstanbul'a gidişin nasıl oldu?

AHMED ARİF - Ankara'dan beni ikisi komiser dört polis götürdü. Serçe kadar canım vardı. Boğazımda kanama vardı. Hastayım. Ekmek çiğneyemez, yemek yiyemezdim. Zaten zayıf bir çocuktum, büsbütün zayıflamışım. İşte böyle bir günde götürdüler beni.

Trenle gidiyoruz. Kompartmanda bir teyze ile bir amca var. Amca galiba demiryolu emeklisi. Yanılmıyorsam kızlarına gidiyorlar. Bir de ben ve dört görevli. Polislerin kocaman tabancaları var, neredeyse dizlerine ulaşacak. Teyze ile konuşuyoruz. Polisler "**koyun tüccarıyız, Erzurum'a gittik, hayvan aldık, İstanbul'da satacağız**" falan diyorlar. Teyze yutmadı tabii.

Bu arada da psikolojik bir terör var. Polisin biri gazete okuyor, bir yandan da konuşuyor: "**Adamın dişinin altına cereyan veriyorlar. Işıklı odaya bir girdi mi hali dumandır.**"

Ben hem polisi dinliyor hem işkenceyi düşünüyorum. Aklıma Fontamara geliyor, Çan Kay Şek'i öldürmek için kendisini arabanın altına atan Çen geliyor. Çen de benim gibi bir felsefe öğrencisi. Kendimi onunla ölçüyorum. Ona göre benim durumum daha iyi.

Bu arada polisler horlamaya başladı. Bunun üzerine o teyze fısıltıyla bana sordu: "**Oğlum nedir halin?**" Şimdi cevap olarak ne diyeyim? Siyasi desem olmaz, üniversite öğrencisi, o da olmaz. Eylemci desem, sosyalistim desem. Tutmayacak. O kadıncağıza bunlar ne ifade edecek? Müthiş bir sıkıntı çektim. 5-10 saniye. Birden "**Sevdadır bu teyze**" deyiverdim.

Nasıl aydınlandı kadıncağızın yüzü. Beni kucaklayıp öpmek istedi. Bir sevgili, bir anne gibiydi. Ömrümce böyle bir anneye, ablaya hasret kaldım.

Çıkınını açtı, para vermek istedi bana. Almadım. Cebimde de beş liram var. Keşke alsaydım, ama çok utandım. O da garip...

- İstanbul'a geldiniz...

AHMED ARİF - İstanbul'a geldik, köprüden geçiyoruz. Polisler "**Taksi paran var mı?**" dediler. "**İşte biliyorsunuz**" dedim. Araba tutamadık. Yatağı yorganı sırtıma aldım, valizi de bir polis. Köprüde tanıdık bir adam arıyorum, kardeşlerimden birini. Rastlasam da para istesem, tek düşüncem bu... Ama o da olmadı.

Böylece Sansaryan Hanı'na geldik.

- Sansaryan Hanı'ndan söz etsen biraz da, o günlerden...

AHMED ARİF - Yıl 1952. Sansaryan Hanı'nda hücredeyim. Çok hastayım.

Sorgu çok uzun sürdü. Ben 9 numaradayım. Sağımda 8 numara, onun yanında kapı gibi girilen 7 numara var. 7 numarada **Orhan Suda** kalıyor. Suda'yı tanımıyorum o zaman, daha sonra cezaevinde tanıştık. 8 numarada ise **Muzaffer Arabul** kalıyor. O da çok ağır hasta. Onu da sesinden tanıdım, o kadar. Muzaffer pırlanta gibi bir adam, evli, çocukları var. Devlet memuru.

Solumdaki 10 numaralı hücrede **Zeki Baştımar** vardı. 11 numarada rahmetli Kemal abi, **Kemal Ergin.**

Bunları nefeslerinden tanıyorum. Öksürüklerinden.

Benim bulunduğum 9 numaradan bir lağım geçiyordu. Üzerinde bir ızgara. Ne kadar akılsızmışım? Lağımı kullanmayıp tuvalete gidiyordum. Tabii küçük sudan başka bir şey yok. Çünkü bana günde bir çeyrek ekmek veriyorlardı. O da kuru bir şey. Bir lokma bile yiyemiyordum. O nedenle sadece su içiyordum.

Sakalım göğsüme gelmişti. Saçlarım keçe gibi olmuştu. Kendimi merak ediyordum.

Küçük bir kibrit parçası buldum. Bir çöp. Onunla duvara çizgiler çizdim. Böylece bir takvim yaptım kendime. Şimdi kesin söyleyemeyeceğim, ama 128 gün saydım. Bulunduğum yerde güneş doğmuyordu. Devamlı elektrik yanıyordu. O da çok kısık.

O lağımın ızgarasına rağmen tuvalete gidiyordum. Ne kadar da kurallara uyarmışım. Çok çıkıyorsun diye kızıyorlardı. Oysa ben su içmek için gidiyordum. Çünkü bir şişe su, bir boş şişe almayı bile akıl edemiyordum.

Bu arada mucizevi bir şey oldu. Orada çalışan bir teyze vardı. Çok iyi bir kadındı. Temizlik yapıyordu. Öteyi beriyi siliyordu.

Bir gün bir fırsatını buldu geldi bu kadın. Nöbetçileri nasıl atlatmıştı? Çünkü hem polisler hem askerler vardı. Bu kadıncağız bana sokuldu. "**Senin adın Ahmed mi?**" dedi. Çok yavaş ama, fısıltıyla. Çok korktum. Yüzüne nasıl bir korkuyla bakmışım ki bana acıdı, bir anne gibi okşadı. Ondan sonra ben "**evet**" dedim. "**Oğlum iki aydır seni arıyorum ben**" diye konuştu. "**Niye arıyorsun**" diye cevap verdim.

Gene bir provokasyondan korktum. Kadın gitti, ertesi gün bir kesekâğıdında iki salkım üzümle geldi. Bir de pijama altıyla. Yeni bir pijama değildi. O zamanlar Tursil yeni çıkmış ve modaydı. Belli ki Tursil'le yıkanmış, çünkü kemer lastiğinin olduğu yer yıpranmıştı.

Yavaşça o kesekâğıdını açtım, imkân ölçüsünde yırtmadan. O üzümü yiyemedim, kaç gün orada kaldı, bilmiyorum. Ve hüngür hüngür ağladım. Bunu bana kim göndermişti? Bir anne mi, bir abla mı, bir arkadaş mı? Bir sevgili mi? Bu kadıncağız kimdir? Bunları düşünürken o üzüm çürüdü, yiyemedim.

Kâğıdı açtım, dört yahut altı sayfa. "**Yeşil Holivut**" adında bir dergi. Şimdi bile hatırımda. Şöyle yazıyordu: "**Sosyetenin kurtlarından Vedat Örfi Bengü gene evlendi.**" Derginin kalitesi işte bu.

Fakat ben bunu, eski Spartaküs çağındaki Hıristiyanların gizlice İncil'in parçalarını okumaları gibi öyle kutsal bir gizlilik içinde okudum. Gazete bize yasak olduğundan gazetenin adını bile unutmuşum. Yazılı bir şeye öylesine hasrettim.

SÜRECEK

Hem polisi dinliyor, hem işkenceyi düşünüyorum. Aklıma Çan Kay Şek'i öldürmek için kendini arabasının altına atan Çen geliyor. Benim durumum yine iyi. (Fotoğraf: Ece Acarlar)

Ankara'da 1947'de yazdığı ve polisle ilk karşılaştığı şiir. Bu şiir, böylece kalacak, Ahmed Arif bir daha şiire elini sürmeyecektir.

Palmira, Palmiro şanlı işçi
Sıcak yaralarındaki barut
kokusu
Kesik anaların sütü
Ve kaçmıştır bebelerin
uykusu
Korku katedrallerinde
yarım adamım
Gün görmüş meydanları
Roma'nın
Bizimledir
Mavi mavi eser deniz
meltemleri
Sicilya'nın güneşli kalçaları
Kartpostal dalgınlığında
Napoli bahçeleri
Bizimle, bizden yanadır
hava
Bizden yana su
Bizden yanadır Sinyor de
Gasperi'nin
Ve bütün sinyorların
korkusu
Ürkmüştür manastır fareleri

Ahmed Arif

KALBİM DİNAMİT KUYUSU

AHMED ARİF anlattı
REFİK DURBAŞ yazdı

Ben şiirle özdeşleşmişim...

—7—

— Senin bir türkü hikâyen vardı...

AHMED ARİF - Diyarbekir'de Apo diye biri vardı. Belediyede çalışırdı. Onu sarhoş gördüm. Türkü söylüyordu. Türkü olunca tabii ben sus pus olup dinliyorum, arada bir de Apo'yu deşiyorum. Tatlıcı Şeyhmuz'un dükkânında tatlı yiyoruz. Küçücük bir dükkân o zaman. Üç tane masası var mermerden. "**El ele ver gidelim pulishaneye**" diyor türkü. Pulishane, yani karakol. Ne demek el ele? Sevgilisiyle buluşacak, pulishaneye gidecek... Yani sevdasını legale çıkarıyor. "**Kurban olim seni bana veren anaya**" diyor ikinci mısra. Üçüncü mısra korkunç güzel: "**Seni doğdu da başımı saldı belaya.**"

Böyle güzel türküleri seviyorum. Şunu anlatmak istiyorum. Pulishane lafı gibi hapishane de uydurulmuş. Ama hiç sevmem lafını. Sevimli değildir. Yine bu anlamda kullanılan "**dam, kodes**" lafları da güzel değil. Ne kulağa hoş geliyor ne gönüle...

Şimdi size entelektüel bir isim söyleyeyim. Bizim sevgili halkımızın buluşu bu da. "**Makamı Yusuf**" diyor halkımız. Makamı biliyorsun, Yusuf da Hz. Yusuf. Neden Hz. Yusuf'un makamı oluyor. Çünkü firavun Yusuf'u zındana atmış. İşte zından böyle şeref kazanıyor.

Bir başka konuşmada da "**Makamı Yusuf**"ta geçen günleri anlatırız...

- Yeni kitabının adı ne olacak? Söylemesen de bir ipucu verebilir misin?

AHMED ARİF - Yeni kitabının adını çok seveceksiniz. Çok romantik bir ad. Özellikle hanımlar çok sevecek. Özür dilerim, şimdi bunu açıklamak istemiyorum. Bu adı bir tek **Cemal Süreya** biliyordu. Şunu söyleyeyim, "**Hasretinden Prangalar Eskittim**"e benzer bir ad.

- Şiirde geçen bir mısra olabilir mi?

AHMED ARİF - Bir mısra mı diyeyim, iki mısra mı? Öyle işte. Belki tek mısra değil, ama okunurken tek mısra gibi anlaşılabilir. Sizin bildiğiniz şiirlerin hiçbirinde yok. Daha bitmemiş, bence olgunlaşmamış, halkın karşısına, huzuruna çıkacak olgunluğa, yakışıklılığa ulaşmamış bir şiirimden...

- Yakında mı kitabın yayımlanışı?

AHMED ARİF - Herhalde...

Ben çocukluğumdan beri geceleri rüyamda şiir okurum, şiir söylerim. Şimdi şimdi yazı da girdi rüyaya. Yani rüyamda kâğıt görüyorum. Kâğıda mısra yazıyorum.

Yeni kitabı hastalığım aksattı. Bundan söz etmeye utanıyorum. Olacak sanıyorum. Merak etmeyin. Biraz da titiz oldum artık.

Elbet bunlar bildiğiniz şiirlerin çok daha gelişmişi olacak sanıyorum. Onları bitirmem lazım. Kendime bir de bahane buldum tembelliğim için. Bu hastalık işte. Yoksa çoktan bitmişti. Çünkü bu hastalık ve bu ilaçlar günlük olaylarda bile bir unutkanlık yapıyor. Sonra kendi kendime diyorum ki acaba yaratma gücümü de etkiliyor mu? Geceleri kendimi sorguya çekiyorum. Hayır, çok sağlam mısralar geliyor.

Şunu da anlatayım. Ben çocukluğumdan beri gece rüyamda şiir okurum, mısra söylerim. Şimdi şimdi yazı da girdi rüyaya. Yani rüyamda kâğıt görüyorum. Kâğıda mısra yazıyorum. Delikanlılığımda kalkar not ederdim. Şimdi not etmiyorum. Bakıyorum unutmamışım. Şah mısralar buluyorum.

Beynim işte bu hale gelmiş. Yüreğim bu hale gelmiş. Yani ben şiirle özdeşleşmişim. Gerçekten organik bir şiirdir benim şiirim bu anlamda. Tam anlamıyla. Yani bütün hormonlarımla, bütün duygularımla, bütün egemen düşüncelerimle, hani leit motif diyoruz ya, onun bütün unsurlarıyla organik bir şiir. O nedenle ilgi görüyor.

Peki nedir organik şiirin karşıtı ya da organik şiirden başka şiir? Biliyorsun mekanik şiirler de var. Kafiyeye uyar gidersin. Pek çok değerli abimizin şiirleri öyledir. Güzel şiirlerdir, ama bir ses olarak kalırlar. Hayata uygulayamazsın. Hayatın içinden onu göremezsin baktığın vakit.

Ben biraz saf adamdım. Arkadaşlarımı çok seviyordum, halkımı çok seviyordum. Gözüm hiçbir şeyi görmüyordu. Biliyorsun, "**Akşam Erken İner Mahpushaneye**"de belirtirim.

"Vurulsam kaybolsam derim,
Çırılçıplak, bir kavgada,
Erkekçe olsun isterim,
Dostluk da, düşmanlık da,
Hiçbiri olmaz halbuki,
Geçer süngüler namluya,
Başlar gece devriyesi jandarmaların..."

İşte benim bütün hayatım burada. Bu yedi mısrada.

Hep böyle sürprizler, böyle başlangıçlar, böyle sonuçlar...

Bu, bir bakıma herhalde benim kişisel hayatım değildir.

BİTTİ